

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. Н. КАРАЗІНА

**СУЧАСНИЙ СТАН,
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ,
ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ
ТА ОБЛІКОВИХ СИСТЕМ**

Збірник тез доповідей
III Міжнародної науково-практичної конференції

(19 травня 2023 року, м. Харків, Україна)

Електронний ресурс

Харків – 2023

УДК 33+657(063)
С 91

*Реєстраційне посвідчення УкрІНТЕІ МОН України
(№ 605 від 22 грудня 2022 року)*

*Затверджено до розміщення в мережі Інтернет рішенням Вченої ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 9 від 29 травня 2023 року)*

Редакційна колегія:

д-р. екон. наук, проф. Б. В. Самородов (головний редактор);
к.філос.н., доц. А.А. Чхеайло
д-р. екон. наук, проф. Г. М. Азаренкова;
д-р. екон. наук, проф. А. П. Грінько;
к-т. екон. наук, доц. Н. Л. Морозова;
к-т. екон. наук, доц. Р. О. Піскунов;
к-т. пед. наук Н. І. Стяглик.

Адреса редколегії:
61022, м. Харків, майдан Свободи, 4

С 91 Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку бізнесу, фінансово-кредитних та облікових систем: збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції (Україна, м. Харків, 19 травня 2023 року) [Електронний ресурс]. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. – 1 ел. опт. диск (CD-ROM). – Систем. вимоги: Процесор Pentium-класа ; ОС Windows 7/10 ; дисковод CD-ROM; Acrobat Reader 10. - 360 с.

ISBN 978-966-285-768-9

У збірнику представлені тези доповідей учасників III Міжнародної науково-практичної конференції на загальну тему «Сучасний стан, проблем та перспективи розвитку бізнесу, фінансово-кредитних та облікових систем».

Для науковців, аспірантів і студентів вищих навчальних закладів. Матеріали подано в авторській редакції. Відповідальність за зміст і оформлення матеріалів несуть автори.

Усі права застережено. Посилання на матеріали обов'язкові..

УДК 33+657(063)

URI : <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/17830>

ISBN 978-966-285-768-9

© Харківський національний
університет імені В. Н. Каразіна, 2023

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
V. N. KARAZIN KHARKIV NATIONAL UNIVERSITY

**THE CURRENT STATE,
PROBLEMS AND PROSPECTS OF
BUSINESS, FINANCIAL, CREDIT
AND ACCOUNTING SYSTEMS
DEVELOPMENT**

Collection of abstracts
III International Scientific and Practical Conference

(May 19, 2023, Kharkiv, Ukraine)

Electronic resource

Kharkiv – 2023

UDC 33 + 657 (063)

*Registration certificate UkrINTEI
(№ 605 desember 22, 2022)*

*Approved for posting on the Internet by the decision of the Academic Council
in V.N. Karazin Kharkiv National University
(protocol № 9 of May 29, 2023)*

Editorial board:

Dr. of Econ Sciences, Prof. B. V. Samorodov (editor in chief);
PhD of Philosophical Sciences, Assoc. Professor A.A. Chkheailo
PhD in Econ. Sciences, Assoc. Prof. R. O. Piskunov;
Dr. of Econ. Sciences, Prof. G. M. Azarenkova;
Dr. of Econ. Sciences, Prof. A. P. Grinko;
PhD in Econ. Sciences, Assoc. Prof. N. L. Morozova;
Ph.D. of Pedagogic Sciences N. I. Styaglik

Editorial board address:
61022, Kharkiv, Svobody Square, 4

The current state, problems and prospects of business, financial, credit and accounting systems development: a collection of abstracts of the II International Scientific and Practical Conference (Ukraine, Kharkiv, May 20, 2023). – Kharkiv: V. N. Karazin Kharkiv National University, 2023. – electron. resource. – 1 el. disk (CD-ROM). – Systems. requirements: Pentium-class processor; OC Windows 7/10; CD-ROM drive; Acrobat Reader 10. - 360 p.

ISBN 978-966-285-768-9

The collection presents abstracts of the participants of the II International Research and Practice Conference on the general topic «The current state, problems and prospects of business, financial, credit and accounting systems development».

For scientists, post-graduate students and students of higher educational institutions. Materials are submitted in the author's edition. The authors are responsible for the content and design of the materials.

All rights reserved. References to materials are required.

UDC 33 + 657 (063)

URI : <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/17830>

ISBN 978-966-285-768-9

© V. N. Karazin Kharkiv National
University, 2023

*Барабаш Л.В.,
к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів,
банківської справи та страхування,
Уманський національний університет садівництва*

ОСОБЛИВОСТІ ПОДАТКОВОЇ КУЛЬТУРИ В УКРАЇНІ КРІЗЬ ПРИЗМУ ПСИХОЛОГІЇ ФІНАНСІВ

Психологія фінансів одна з новітніх фінансових наук, що зосереджується на вивченні психологічних факторів впливу на фінансове середовище та процеси, що в ньому відбуваються. Одним з об'єктів дослідження психології фінансів є поведінка платників податків, зокрема податкова культура. Адже мислення та ставлення людей до грошей і податків впливає на їх поведінку щодо сплати податків. Відтак розуміння психологічних факторів, що формують податкову культуру, має важливе значення для загальнодержавної політики у сфері оподаткування, а також формування та реалізації податкової системи.

Одним із критичних психологічних факторів, що впливають на податкову культуру, є сприйняття справедливості: люди з більшою ймовірністю дотримуватимуться податкового законодавства та сплачуватимуть податки, якщо сприймуть податкову систему як справедливу. І навпаки, якщо люди сприймають податкову систему як несправедливу, вони, швидше за все, будуть ухилятися від сплати податків або уникати їх.

На сприйняття справедливості впливають такі психологічні фактори, як довіра, соціальні норми та цінності. Довіра до виконавчих органів влади, що взаємодіють з платниками податків, може мати визначальний вплив на ставлення громадян до сплати податків. Люди з більшою ймовірністю будуть дотримуватись податкового законодавства та сплачувати податки, якщо вірять, що їхні податкові платежі будуть використані для загального блага, а не привласнені [1]. На довіру також впливають соціальні норми та цінності: коли дотримання податкового законодавства розглядається як соціальна норма і коли люди ототожнюють себе з цінностями та цілями податкової системи, вони, швидше за все, дотримуватимуться податкового законодавства та сплачуватимуть податки.

Не менш вагомим фактором є рівень фінансової грамотності. Люди, які розуміють природу податків, сутність податкової системи та важливість сплати податків, з більшою ймовірністю будуть дотримуватись податкового законодавства та сплачувати податки. Також фінансова грамотність може вплинути на уявлення людей про справедливість і довіру до податкової системи [2].

Україна є країною зі складною податковою системою, і питання дотримання податкового законодавства є проблемою, яка актуальна вже давно.

Відтак психологічні проблеми сприйняття податків є досить актуальними а, відповідно, рівень податкової культури – низьким.

В Україні на сприйняття справедливості може впливати кілька факторів, таких як корупція, політична нестабільність та економічна нерівність. Український уряд вживає заходів для покращення справедливості податкової системи, наприклад, спрощує податкові процедури та знижує податкові ставки, але потрібно зробити більше для вирішення глибинних проблем корупції та політичної нестабільності. Окремо слід зауважити, що довіра до українського уряду та податкових органів є відносно низькою, що може перешкоджати дотриманню податкового законодавства.

Щодо соціальних норм, то досі серед платників податків активно функціонують психологічні поняття спадщини Радянського Союзу, відповідно до яких ухиленні від сплати податків – це добре, адже відсутнє розуміння спрямованості та призначення коштів, сплачених у вигляді податків. Такі характеристики властиві всім країнам, що мають тоталітарне минуле [3].

Зважаючи на наведені факти, слід означити перспективні напрями вдосконалення податкової культури шляхом застосування факторів впливу психології фінансів. До таких, зокрема, варто віднести:

- формування прозорої системи надходження та використання коштів, що надійшли від сплати податків. Це дозволить підвищити рівень довіри платників до податкової системи;

- розвиток почуття громадянського обов'язку на фоні доведення цільового використання коштів від сплати податків, встановлення належних соціальних норм і гарантій;

- поширення фінансових знань серед різних груп і верств населення, що підвищить рівень фінансової грамотності та розуміння ролі і місця податків у суспільному й особистому житті кожного громадянина.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Kogler, C., Batrancea, L., Nichita, A., Pantya, J., Belianin, A., & Kirchler, E. (2013). Trust and power as determinants of tax compliance: Testing the assumptions of the slippery slope framework in Austria, Hungary, Romania and Russia. *Journal of Economic Psychology*, 34, 169-180.
2. Richardson, G., & Sawyer, A. (2001). Financial education and the tax compliance of the self-employed. *Fiscal Studies*, 22(3), 319-336.
3. Wenzel, M. (2005). Misperceptions of social norms about tax compliance: From theory to intervention. *Journal of Economic Psychology*, 26(6), 862-883.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. СУЧАСНІ ФІНАНСОВІ ІНСТИТУТИ ТА ІНСТРУМЕНТИ В НЕСТАБІЛЬНІЙ ГЛОБАЛЬНІЙ ЕКОСИСТЕМІ

Maryna Ivanisova.

THE PRINCIPLES OF BUILDING OF THE FINANCIAL MECHANISM
OF PUBLIC ADMINISTRATION IN THE SPHERE OF
ENVIRONMENTAL SECURITY 6

Moskalenko O.V., Piskunov R.O.

THE ROLE OF CONSULTING SUPPORT IN INNOVATIVE BUSINESS
DEVELOPMENT 9

Semenchenko T.O., Ma Tianjiao

WILL US DOLLAR REMAIN A GLOBAL LEADING LEGAL TENDER? 12

Андросова Т.В., Пухкаленко Я.Г.

ЕВОЛЮЦІЯ ФУНКЦІЙ МІЖНАРОДНИХ ВАЛЮТНО-КРЕДИТНИХ
ОРГАНІЗАЦІЙ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ 15

Анісімов В.М.

РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСОВИХ ІНСТИТУТІВ У СУЧАСНИХ
УМОВАХ 18

Барабаш Л.В.

ОСОБЛИВОСТІ ПОДАТКОВОЇ КУЛЬТУРИ В УКРАЇНІ КРИЗЬ ПРИЗМУ
ПСИХОЛОГІЇ ФІНАНСІВ 20

Воротков В.О.

САМОФІНАНСУВАННЯ – ЯК СПОСІБ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСНОЇ БАЗИ
ПІДПРИЄМТВА 22

Гаркуша Ю.О.

РЕГУЛЮВАННЯ ПЛАТІЖНИХ СИСТЕМ ЯК ФАКТОР ЕКОНОМІЧНОЇ
СТАБІЛЬНОСТІ 24

Давиденко Д. О.

ПЕРСПЕКТИВИ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИКІВ В УКРАЇНІ 26

Деркач Ю.Б., Колосов А.С.

СУЧАСНИЙ СТАН ДИСТАНЦІЙНИХ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ В
УКРАЇНІ 28

Деркач Ю.Б., Гаврилюк Ю.В.

ДЕРЖАВНІ БАНКИ В СТРУКТУРІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ 32

Електронне наукове видання
комбінованого використання
Можна використовувати в локальному та мережному режимах

**СУЧАСНИЙ СТАН,
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ,
ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ ТА ОБЛІКОВИХ СИСТЕМ**

Збірник тез доповідей
III Міжнародної науково-практичної конференції

(19 травня 2023 року, м. Харків, Україна)

Матеріали подаються в авторській редакції

Формат 60×84/8. Гарнітура Таймс.
Обл.-вид. арк 26,73 Умовн. друк. арк. 21,38

Системні вимоги:
Процесор Pentium-класа; ОС Windows 7/10;
дисковод CD-ROM; Acrobat Reader 10
Об'єм даних 3,71 Мб. Замовлення № 113/23

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
м. Харків, 61022, майдан Свободи, 4.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК No 3367 від 13.01.2009 р.